

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAWICE

Opole, 2023 rok

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL	2
SPIS RYSUNKÓW	2
1. WSTĘP	5
2. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	8
2.1. Analiza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach rewitalizacji	9
2.1.1. Problemy społeczne w obszarze rewitalizacji – tło demograficzne	9
2.1.2. Analiza problemów rynku pracy	13
2.1.3. Zjawisko ubóstwa	14
2.1.4. Problemy bezpieczeństwa mieszkańców	17
2.1.5. Poziom edukacji	19
2.1.6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych	20
2.2. Koncentracja pozostałych negatywnych zjawisk	20
2.2.1. Zjawiska gospodarcze	21
2.2.2. Zjawiska środowiskowe	25
2.2.3. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	28
2.2.3.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną	28
2.2.3.2. Dostęp do podstawowych usług	28
2.2.3.3. Poziom obsługi komunikacyjnej	28
3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UPROSZCZONEJ DIAGNOZY GMINY	30
5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	32
4. OBSZAR REWITALIZACJI OBJĘTY PROGRAMEM	33

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Pakosławice	10
Tabela 2. Struktura ludności w poszczególnych obszarach rewitalizacji w Gminie Pakosławice	13
Tabela 3. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Pakosławice	16
Tabela 5. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Pakosławice	22
Tabela 6. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Pakosławice w latach 2012-2022	22
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie Gminy Pakosławice wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2021 r.	23
Tabela 7. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Pakosławice ..	23
Tabela 10. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Gminy Pakosławice do końca 2022 roku	26
Tabela 11. Ilość odpadów zawierających azbest występujących na terenie Gminy Pakosławice ..	27
Tabela 11. Zabytki wg Narodowego Instytutu Dziedzictwa na terenie Gminy Pakosławice	27
Tabela 12. Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej [km] w Gminie Pakosławice w 2021 roku	28
Tabela 12. Analiza wskaźników dla miejscowości Gminy Pakosławice	31
Tabela 13. Tereny wyznaczone do rewitalizacji na terenie Gminy Pakosławice	33
Tabela 14. Powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz ilość ludności zamieszkująca dany obszar na terenie Gminy Pakosławice	33

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Elementy obligatoryjne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji	9
Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Pakosławice	10
Rysunek 3. Liczba mieszkańców sołectw gminy Pakosławice w roku 2021	11
Rysunek 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2021 w Gminie Pakosławice na tle wybranych jednostek terytorialnych w %	12
Rysunek 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Pakosławice	12
Rysunek 6. Stopa bezrobocia w Gminie Pakosławice w latach 2010-2020 na tle innych jednostek	14
Rysunek 7. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w Gminie Pakosławice	15

Rysunek 8. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w % w Gminie Pakosławice na tle innych jednostek strukturalnych.	15
Rysunek 9. Zdarzenia wg rodzaju za rok 2021.	17
Rysunek 10. Rodzaj miejscowego zagrożenia w roku 2021.....	18
Rysunek 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Pakosławice na tle innych jednostek strukturalnych.....	20
Rysunek 12. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Pakosławice w latach 2010-2019.....	22
Rysunek 13. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pakosławice w latach 2017-2021	26
Rysunek 14. Odległość z Pakosławic do większych ośrodków miejskich.....	29

WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

ASOS – Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FIO – Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020
FS – Fundusz Spójności
GPR – Gminny Program Rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny,
JST – jednostka samorządu terytorialnego,
LPR – Lokalny Program Rewitalizacji
PDK – Program Dziedzictwo Kulturowe
PE – Program Edukacja
POLiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PRIK – Program Rozwój Infrastruktury Kultury
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027
SWOT – strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia),
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu

1. WSTĘP

Przygotowanie, koordynacja i tworzenie warunków do rewitalizacji jest zadaniem własnym, ale nieobowiązkowym gminy. Gminny Program Rewitalizacji to dokument, który zawiera informacje dla całego obszaru rewitalizacji. Pokazuje on, jak w założonej perspektywie kilku lat rozwiązać problemy obszaru i społeczności lokalnej.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w dwóch etapach. Pierwszym jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w drodze uchwały rady gminy, tzw. uchwały delimitacyjnej. Drugim etapem jest opracowanie i uchwalenie dokumentu, na podstawie którego rewitalizacja będzie prowadzona, który jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej. Realizacja programu ma spowodować wyprowadzenie wyznaczonych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

Gminny Program Rewitalizacji nie tylko jest dokumentem ułatwiającym koordynację zaplanowanych działań wielu podmiotów na tym obszarze, ale także jego przyjęcie otwiera drogę do stosowania specjalnych narzędzi wspierających proces rewitalizacji (m.in. Specjalnej Strefy Rewitalizacji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, bonifikata przy sprzedaży nieruchomości gminnych na cele służące rewitalizacji), które bez uchwalonego Gminnego Programu Rewitalizacji są niedostępne.

Procedura uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji przebiega zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji /Dz.U. 2021 poz. 485/ i składa się z następujących etapów:

1
Podjęcie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR

- Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia GPR jest podejmowana przez radę gminy z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta. Może zostać przyjęta dopiero po wejściu w życie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Od tego momentu na wójcie ciąży obowiązek przeprowadzenia kolejnych etapów procedury.

2
Ogłoszenie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR

- Pierwszą czynnością podejmowaną przez wójta po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GR jest poinformowanie o tym zdarzeniu. Ogłoszenie w tej sprawie musi być dokonane na stroie podmiotowej gminy w BIP, w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, w prasie lokalnej oraz przez obwieszczenie. Istnieją zatem cztery obowiązkowe sposoby ogłaszania, które należy stosować łącznie. Celem tego działania powinno być dotarcie z informacją do jak największego grona odbiorców.

3
Sporządzenie projektu GPR

- Wójt odpowiada za sporządzenie projektu GPR, czyli opracowanie dokumentu zawierającego wszystkie elementy wymienione w ustawie. Najpierw powinien przeprowadzić diagnozę, która pokaże słabe i mocne strony obszaru rewitalizacji. Ustalenie diagnozy powinno być punktem wyjścia do zaproponowania wizji obszaru oraz działań rewitalizacyjnych

4
Przeprowadzenie konsultacji

- Opracowany przez wójta projekt GPR jest poddawany konsultacjom społecznym. O ich rozpoczęciu i sposobie przeprowadzenia wójt informuje co najmniej przez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w BIP. Informacja o konsultacjach musi zostać podana do publicznej wiadomości nie później niż 7 dni przed ich rozpoczęciem
- Obowiązkowe formy konsultacji (zawz należy je zastosować) - zbieranie uwag w formie papierowej lub elektronicznej,
- Należy zastosować co najmniej 2 formy z wymienionych - spotkania, debaty, warsztaty, spycery studyjne, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich, zbieranie uwag ustnych

5
Opiniowane GPR

- Podmioty, które w każdym przypadku opiniują projekty GPR
- zarząd właściwego powiatu - w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu
- zarząd właściwego województwa - w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa
- właściwy wojewoda w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami
- właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa - w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwy komendant powiatowej Państwowej Straży Pożarnej - w zakresie obrony przeciwpożarowej
- właściwy państwowy wojewódzki inspektor sanitarny
- właściwa gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna
- operatorzy sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządcy dróg oraz linii i terenów kolejowych
- Komitet Rewitalizacji o ile został powołany

6
Wprowadzenie zmian do projektu wynikających z konsultacji i inii

- Biorąc pod uwagę ustalecia z konsultacji społecznych oraz opinie zgłoszone przez wyżej wymienione organy i podmioty, wójt może wprowadzić zmiany do projektu GPR. Wprowadzenie zmian nie ma charakteru obowiązkowego. Wójt może, ale nie musi się sugerować zgłoszonymi uwagami, opiniami i propozycjami.

7
Przekazanie projektu GPR radzie gminy do uchwalenia

- Ostatnim działaniem podejmowanym przez wójta jest przekazanie projektu GPR radzie gminy. W praktyce GPR stanowi załącznik do uchwały, dlatego wójt przekazuje radzie projekt GPR wraz z projektem stosownej uchwały.

8
Uchwalenie GPR przez radę gminy

- Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia GPR następuje zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAWICE

Ustawa o rewitalizacji określa minimalne wymagania w stosunku do GPR. Wskazuje strukturę rozdziałów oraz charakter obligatoryjnych załączników do programu. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy są to następujące elementy:

1. szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji (wyznaczonego w tzw. uchwale delimitacyjnej) obejmująca analizę negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz wybranych pozostałych (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej) zgodnie ze zidentyfikowanymi zjawiskami negatywnymi oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji;
2. opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
3. opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
4. cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji;
5. opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w stosunku do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania;
  - charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;
6. mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
7. szacunkowe ramy finansowe GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
8. opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
9. system monitorowania i oceny GPR;
10. określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących zasobu mieszkaniowego gminy i zasad wynajmowania lokali w tym zasobie;
11. określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji;
12. wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona SSR wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
13. wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego;
14. załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000, opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

2. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawową definicją rewitalizacja jest procesem, który ma wyprowadzić określone tereny w gminie ze stanu kryzysowego. Stan kryzysowy musi być obiektywnie stwierdzonym faktem, a jego przejawy muszą występować w co najmniej 2 sferach jednocześnie. Zawsze jednym z nich musi być kryzys w sferze społecznej oraz negatywne zjawiska w pozostałych czterech, tj. sferze

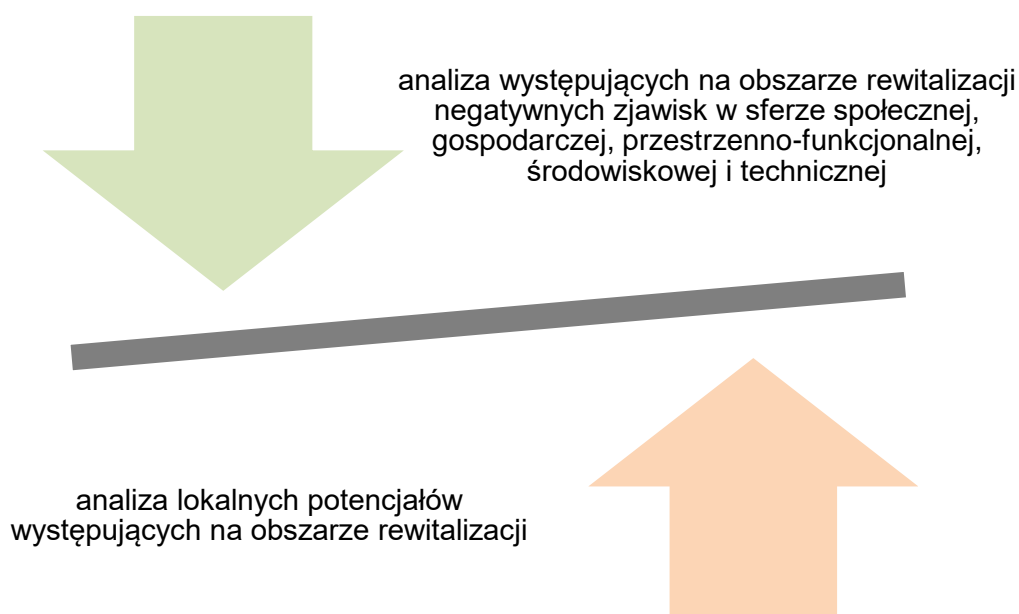

gospodarczej i środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej mają charakter współtowarzyszący. Kryzysy mogą występować wszystkie jednocześnie bądź pojedynczo, w jakiś sposób łącząc się z występującym już na tym obszarze kryzysem w sferze społecznej.

Przygotowując szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, skoncentrowano się na pogłębieniu podstawowych informacji zgromadzonych w czasie diagnozy stanu gminy, która poprzedzała przygotowanie uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Diagnoza dotycząca całego obszaru gminy pokazuje tylko ogólne ramy i powiązania obszarów kryzysowych z resztą gminy.

Opracowana pogłębiona diagnoza obszarów rewitalizacji jest podstawą do opracowania części strategicznej programu – określenie wizji, celów strategicznych i celów operacyjnych oraz projektów.

Rysunek 1. *Elementy obligatoryjne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.*

2.1. Analiza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach rewitalizacji

Diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych – zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy obejmuje w szczególności kwestie bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Jednak dla trafnej analizy tych zjawisk niezbędne jest opisanie ich tła demograficznego.

2.1.1. Problemy społeczne w obszarze rewitalizacji – tło demograficzne

Gmina Pakosławice ma 3 464 mieszkańców, z czego 50,0% stanowią kobiety, a 50,0% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 11,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAWICE

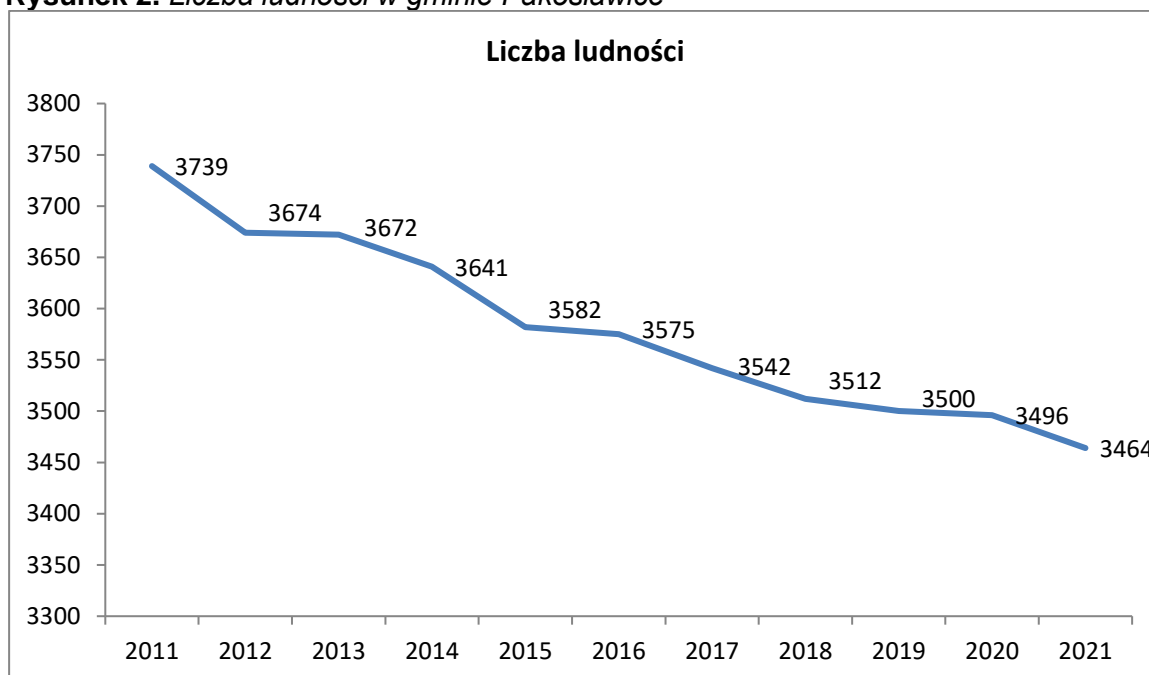
Gmina Pakosławice ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -11. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,16 na 1000 mieszkańców gminy Pakosławice. 65,6% mieszkańców gminy Pakosławice jest w wieku produkcyjnym, 14,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Pakosławice

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
3 739	3 674	3 672	3 641	3 582	3 575	3 542	3 512	3 500	3 496	3 464

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Pakosławice

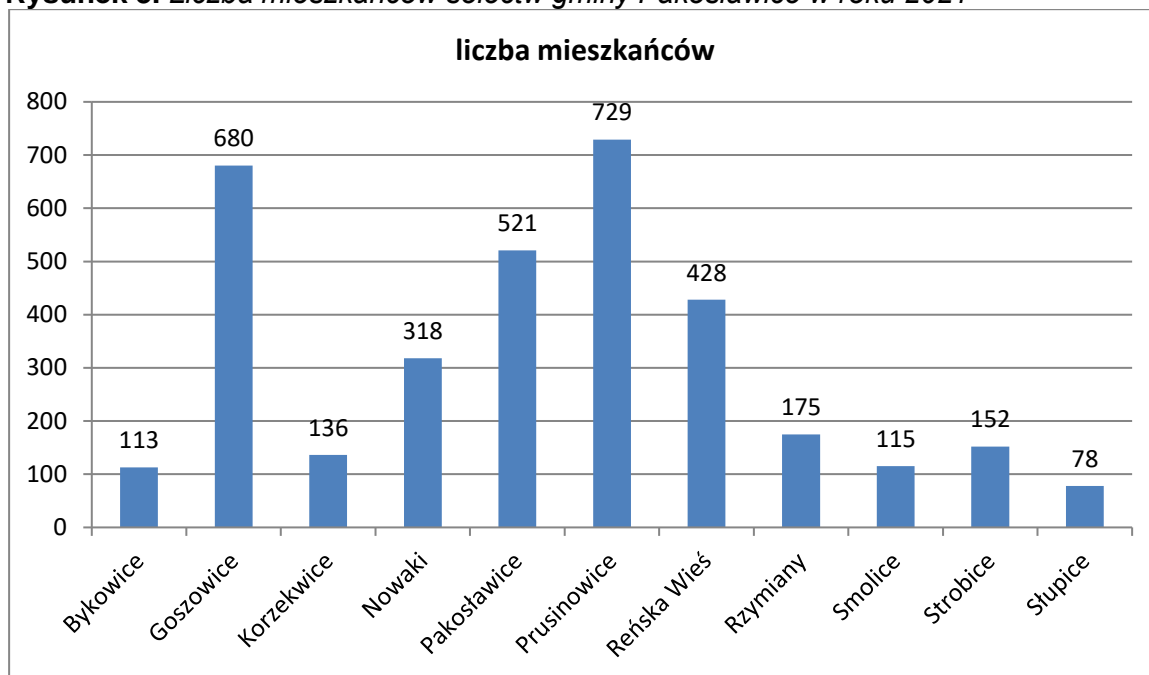

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Gmina Pakosławice podzielona jest na 12 jednostek administracyjnych (sołectw). Największym pod względem liczby mieszkańców jest sołectwo Prusinowice 21% a najmniej mieszkańców - ok. 2 % posiada miejscowość Słupice.

Najbardziej zaludnionymi miejscowościami gminy są Prusinowice oraz Goszowice.

Rysunek 3. Liczba mieszkańców sołectw gminy Pakoślawice w roku 2021

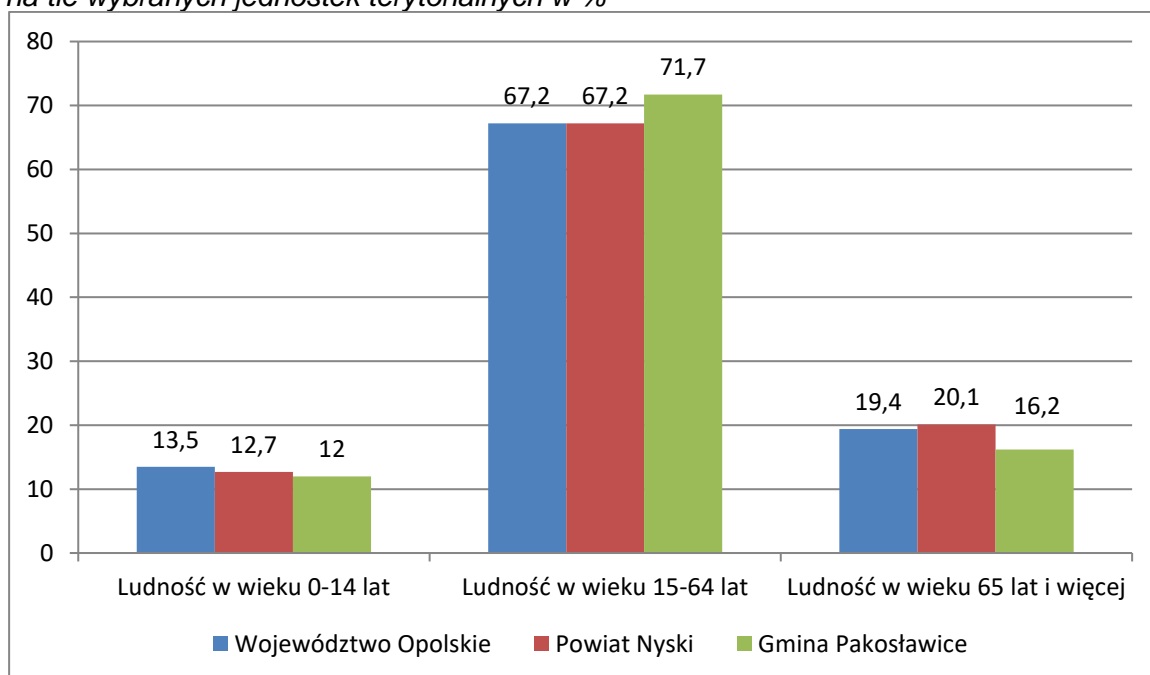
Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Gmina Pakoślawice charakteryzuje się niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia tj. 46 os/km² ale porównywalny z pozostałymi porównywanymi jednostkami.

Struktura wieku mieszkańców

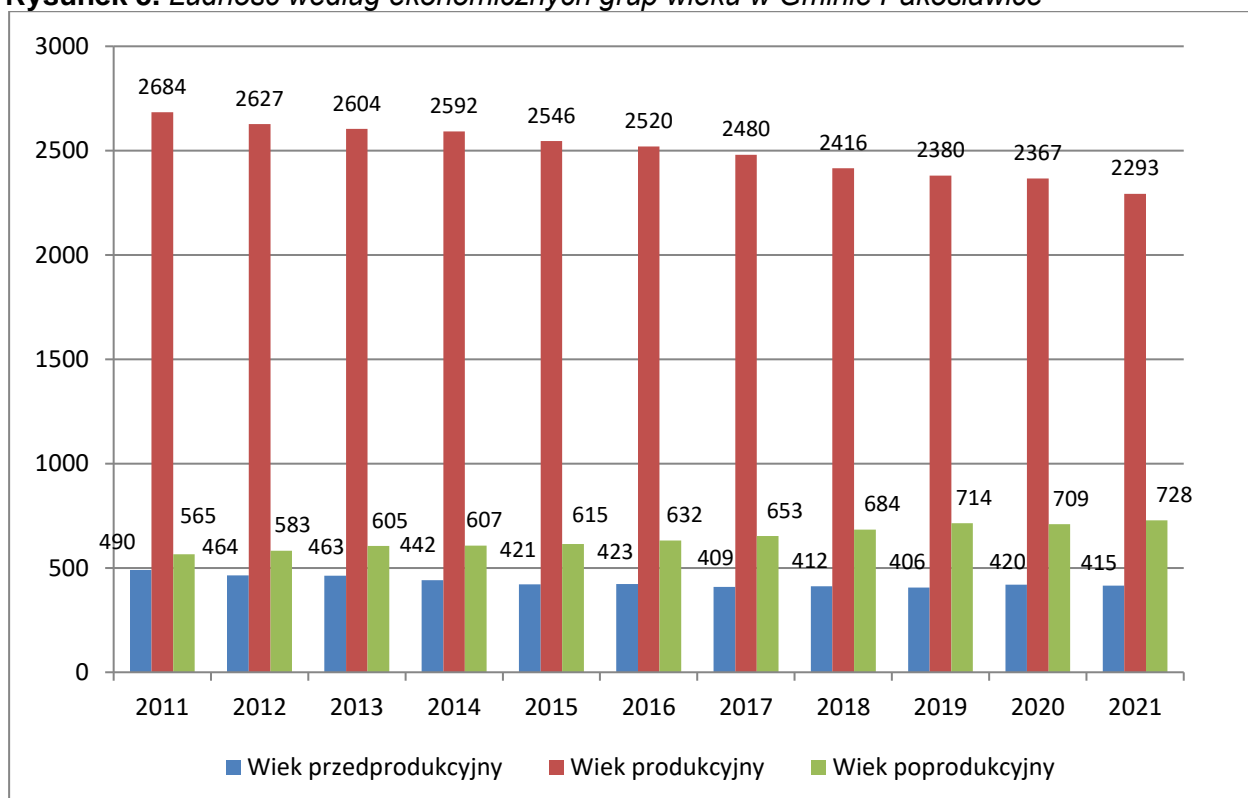
Ważną kwestią demograficzną jest analiza struktury wieku mieszkańców. Wskazuje ona na wyzwania dla gminy w zakresie zapewnienia usług publicznych dostosowanych do potrzeb poszczególnych grup wiekowych (np. żłobki, przedszkola, szkoły, kluby seniora itp.). Ponadto liczba osób w poszczególnych grupach wiekowych ma bezpośredni wpływ na wielkość budżetu gminy poprzez wpływy z podatku dochodowego PIT od mieszkańców. W 2021 roku w Gminie Pakoślawice mieszkało 71,7% osób w wieku produkcyjnym, co plasuje gminę Pakoślawice na najwyższym poziomie w porównaniu do innych JST. Wszystkie wskaźniki dla analizowanych jednostek są porównywalne.

Rysunek 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2021 w Gminie Pakoślawice na tle wybranych jednostek terytorialnych w %

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rysunek 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Pakoślawice

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizując strukturę ludnościową należy także spojrzeć na liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. W gminie Pakoślawice obserwuje się wzrost omawianego wskaźnika w latach 2011– 2021 tak jak i w pozostałych jednostkach strukturalnych. Pomimo korzystnych trendów demograficznych na terenie Gminy Pakoślawice należy mieć na uwadze trendy ogólnopolskie wzrostu długości życia mieszkańców. Średnia długość życia mieszkańców będzie się wydłużać, na co wskazują prognozy

GUS dotyczące zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych. Wg danych GUS prognozowana liczba osób w wieku 65+ na rok 2050 jest dwukrotnie wyższa, szacuje się, że będzie to 30% mieszkańców.

Należy zakładać, że poszczególne zjawiska społeczne – zarówno problemy, jak i potencjały zależą od profilu demograficznego ludności w danym obszarze ze względu na jej wiek. W obszarach, gdzie w populacji mieszkańców dominują osoby starsze, mogą się ujawniać problemy zdrowotne, problemy osamotnienia i wyłączenia społecznego, zaś w obszarach, gdzie większy jest udział w populacji dzieci i młodzieży – problemy związane z poziomem oświaty, dostępem do usług opiekuńczych adresowanych do dzieci oraz ubóstwa skorelowanego statystycznie z wielodzietnością i samotnym rodzicielstwem. Z kolei zdecydowana dominacja osób w wieku produkcyjnym może podnosić w tej części gminy znaczenie wskaźniki bezrobocia.

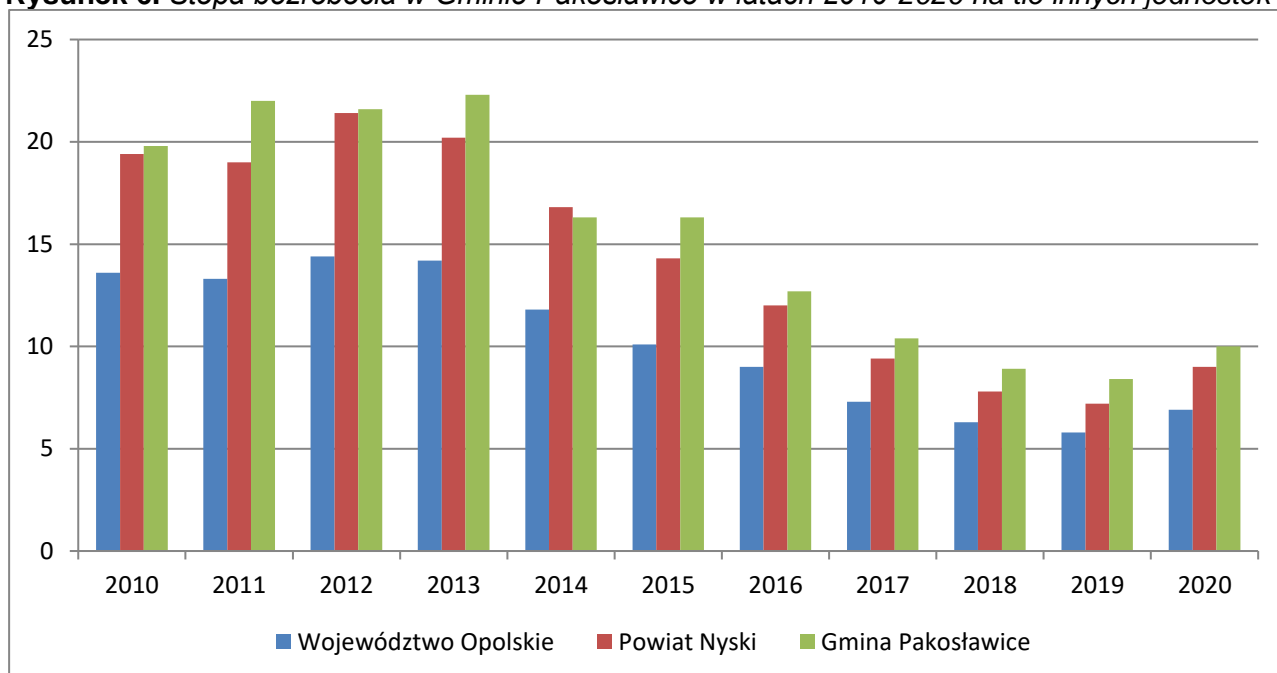
Tabela 2. Struktura ludności w poszczególnych obszarach rewitalizacji w Gminie Pakosławice

Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny %	Wiek produkcyjny %	Wiek poprodukcyjny %	Liczba pkt.
Biechów	11,7	63,7	24,5	10
Bykowice	23,5	62,6	13,9	10
Goszowice	15,6	64,1	20,3	9
Korzekwice	22,0	67,7	10,2	11
Nowaki	15,7	61,3	23,0	9
Pakosławice	14,8	65,0	20,2	9
Prusinowice	14,8	61,2	24,0	8
Reńska Wieś	17,2	64,4	18,4	9
Rzymiany	11,8	64,7	23,5	9
Smolice	7,6	68,6	23,8	10
Strobice	14,7	66,7	18,6	10
Słupice	13,9	58,3	27,8	8
	Bardzo niski problem			1
	Niski problem			2
	Średni problem			3
	Wysoki problem			4
	Bardzo wysoki problem			5

2.1.2. Analiza problemów rynku pracy

Wskaźnik bezrobocia w gminie Pakosławice w analizowanym okresie tak jak i pozostałych gminy był wyższy niż w województwie niższy a podobny jak w powiecie nyskim. Bezrobocie rejestrowane w gminie Pakosławice wynosiło w 2020 roku 10,0 % (11,6 % wśród kobiet i 8,6 % wśród mężczyzn). Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pakosławice 361 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 102 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -259. 23,4 % aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pakosławice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,3 % w przemyśle i budownictwie, a 15,9 % w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,9 % pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Rysunek 6. Stopa bezrobocia w Gminie Pakosławice w latach 2010-2020 na tle innych jednostek

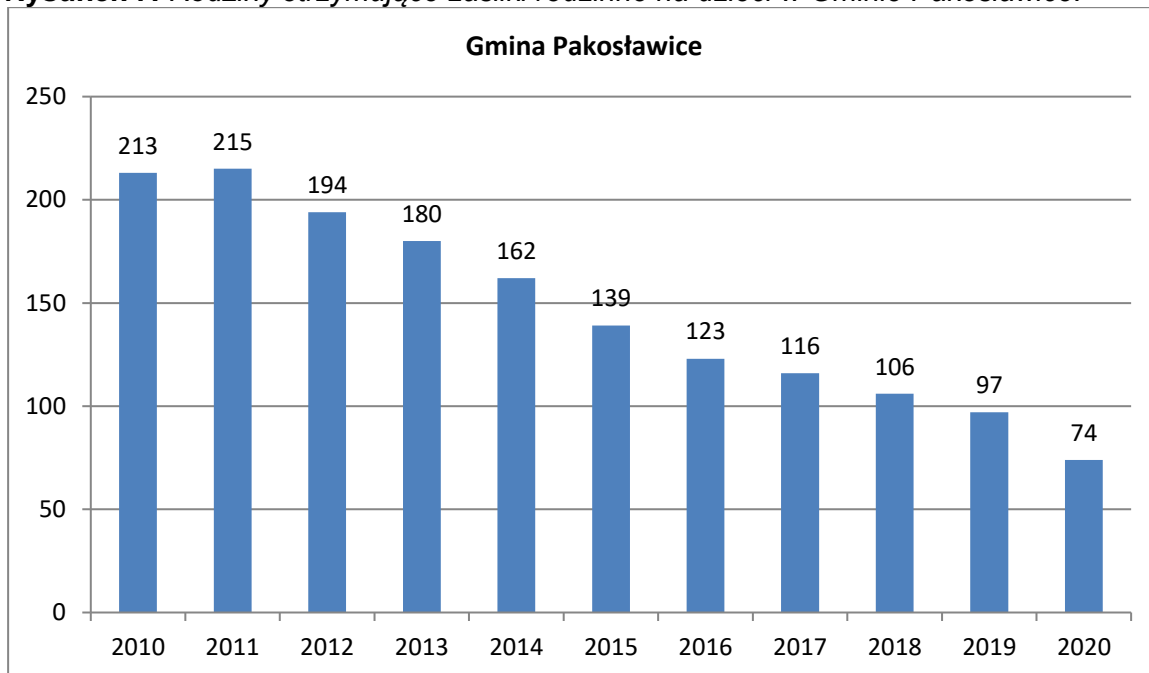

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

2.1.3. Zjawisko ubóstwa

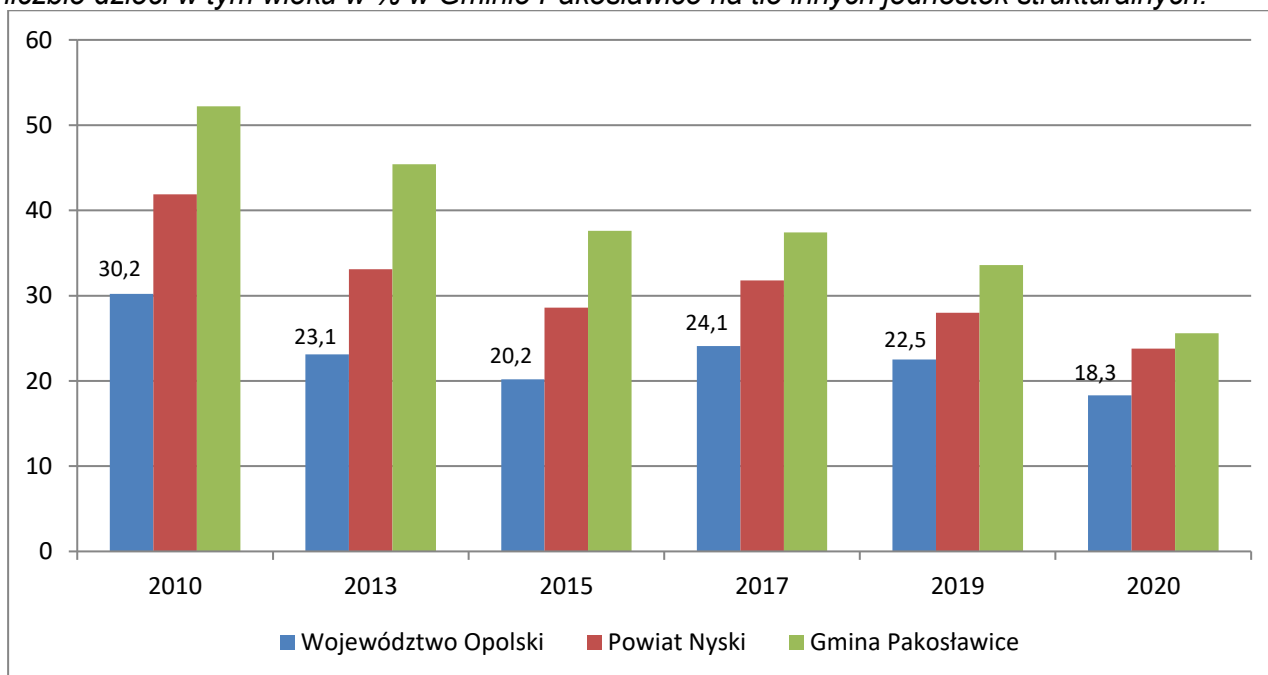
Głównym celem polityki społecznej jest pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb socjalno - bytowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Pomoc społeczna jest ważnym elementem polityki gminnej, bowiem to na poziomie samorządowym najłatwiej jest rozpoznać konkretne potrzeby i problemy mieszkańców oraz identyfikować adekwatne formy pomocy. W 2020 roku w gminie Pakosławice liczba rodzin, którym udzielono zasiłków rodzinnych wyniosła 74 rodziny, natomiast % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wyniósł 25,6 % i jest to jeden z wyższych wskaźników spośród badanych jednostek. Wszystkie analizowane JST charakteryzowały się spadkowym trendem omawianych wskaźników. W ten trend wpisuje się również gmina Pakosławice, w której od 2010 roku zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej ok. o 50%.

Rysunek 7. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w Gminie Pakoślawice.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rysunek 8. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w % w Gminie Pakoślawice na tle innych jednostek strukturalnych.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAWICE

Tabela 3. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Pakosławice

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin 2019 rok	Liczba rodzin 2020 rok	Liczba rodzin 2021 rok	Liczba rodzin 2022 rok	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 r. na 10 mieszkańców	Punkty
Ubóstwo						
Biechów	7	7	7	5	0,18	2
Bykowice	0	0	0	0	0	0
Goszowice	2	2	2	1	0,02	1
Korzekwice	8	6	6	6	0,47	5
Nowaki	4	4	0	1	0,04	1
Pakosławice	4	3	5	1	0,02	1
Prusinowice	11	9	10	8	0,12	1
Reńska Wieś	9	9	4	2	0,05	1
Rzymiany	2	2	1	2	0,15	2
Smolice	1	1	1	2	0,19	2
Strobice	1	1	0	0	0	0
Słupice	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie						
Biechów	4	3	4	2	0,07	2
Bykowice	0	0	0	0	0	0
Goszowice	2	3	2	1	0,02	1
Korzekwice	7	5	3	4	0,31	5
Nowaki	3	4	1	2	0,07	2
Pakosławice	3	2	2	1	0,02	1
Prusinowice	6	3	3	2	0,03	1
Reńska Wieś	3	4	1	1	0,02	1
Rzymiany	3	1	0	0	0	0
Smolice	0	0	1	1	0,09	2
Strobice	1	2	1	1	0,06	1
Słupice	0	0	0	0	0	0
Niepelnosprawność						
Biechów	2	3	3	3	0,11	5
Bykowice	1	1	1	1	0,09	5
Goszowice	0	0	1	1	0,02	1
Korzekwice	1	0	1	0	0	0
Nowaki	1	1	0	0	0	0
Pakosławice	1	2	3	1	0,02	1
Prusinowice	7	6	6	6	0,09	4
Reńska Wieś	4	3	2	2	0,05	2
Rzymiany	1	1	1	1	0,07	3
Smolice	0	0	0	1	0,09	4
Strobice	1	3	1	1	0,06	3
Słupice	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm						
Biechów	2	2	2	1	0,04	2
Bykowice	0	0	0	0	0	0
Goszowice	1	1	1	1	0,02	1
Korzekwice	2	2	2	1	0,08	5
Nowaki	1	1	0	1	0,04	2
Pakosławice	1	0	0	0	0	0
Prusinowice	1	3	2	1	0,01	1

Reńska Wieś	1	1	1	1	0,02	1
Rzymiany	1	0	0	0	0	0
Smolice	0	0	0	0	0	0
Strobice	1	1	0	0	0	0
Słupice	0	0	0	0	0	0
	Bardzo niski problem				1	
	Niski problem				2	
	Średni problem				3	
	Wysoki problem				4	
	Bardzo wysoki problem				5	

Źródło: Urząd Gminy Pakosławice

Z pomocy społecznej korzystają najczęściej osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, zdarza się też często, że w jednej rodzinie występuje kilka powodów trudnej sytuacji, np. bezrobocie, alkoholizm i długotrwała choroba czy niepełnosprawność.

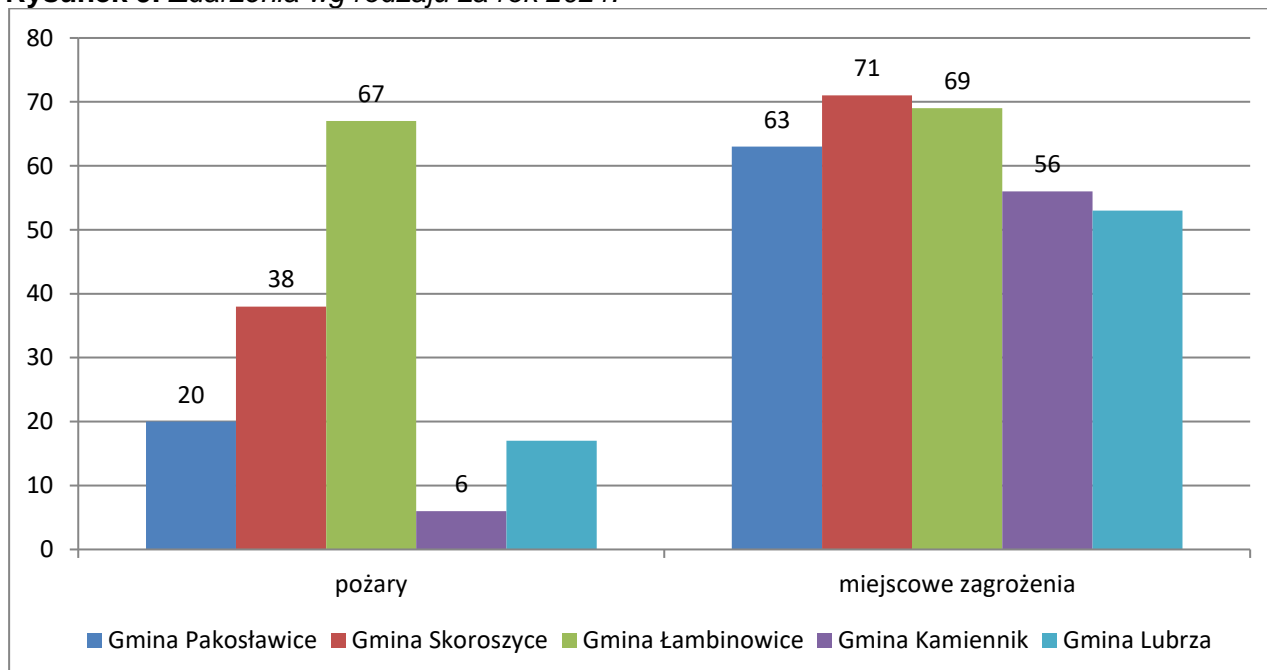
2.1.4. Problemy bezpieczeństwa mieszkańców

Bardzo ważnym zadaniem własnym gminy jest zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia poprzez realizację działań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Pakosławice zapewniają wyspecjalizowane instytucje takie jak: Policja (Posterunek Policji w Pakosławicach) i Ochotnicza Straż Pożarna.

Szybkie zmiany cywilizacyjne generują różnego rodzaju zagrożenia dla środowiska, w tym dla ludności i mienia. Ich charakter, skala zjawiska oraz skutki wskazują na konieczność doskonalenia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

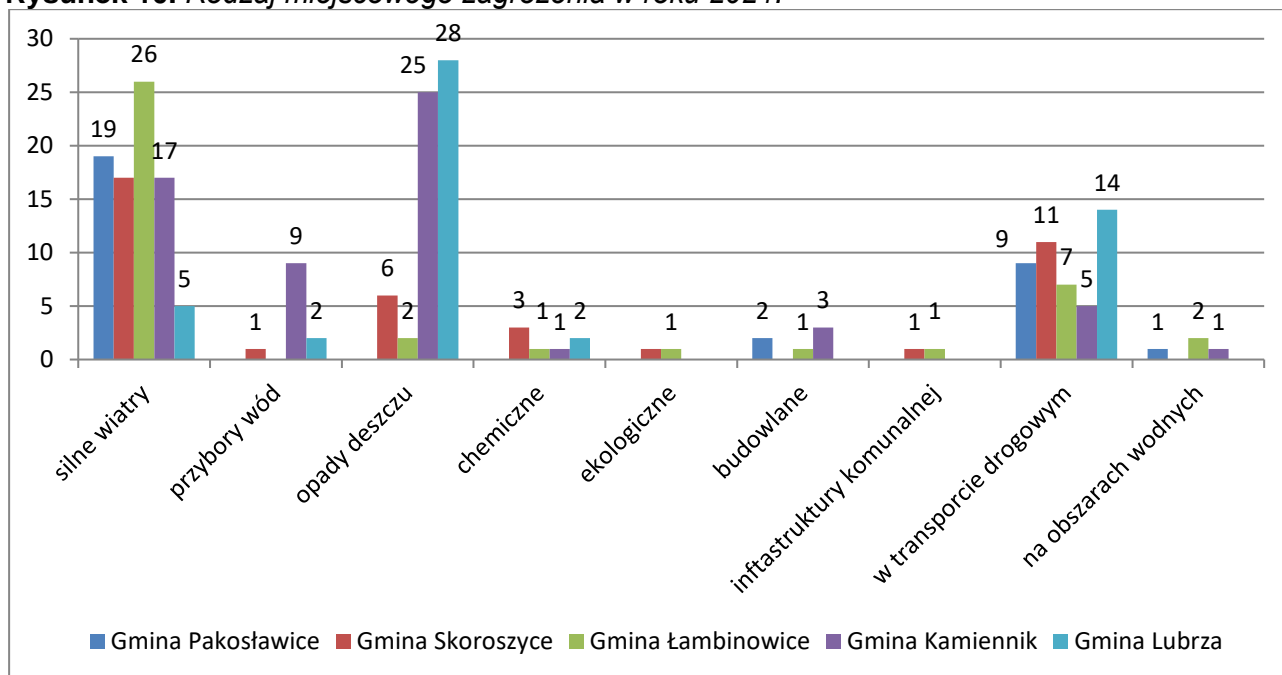
Najwięcej zdarzeń jakie wystąpiły na terenie Gminy Pakosławice dotyczyło szkód powstałych na skutek silnego wiatru, opadów deszczu i zdarzeń drogowych.

Rysunek 9. Zdarzenia wg rodzaju za rok 2021.

www.kqsp.gov.pl

Rysunek 10. Rodzaj miejscowego zagrożenia w roku 2021.

www.kgsp.gov.pl

Zagrożenia powodziowe Gminy

Na terenie gminy zagrożenia powodziowe nie występuje. Mogą wystąpić podtopienia w przypadku splotu niekorzystnych zjawisk hydrologicznych, np. intensywne opady, szybkie topnienie śniegów, zjawiska lodowe, powodujące podwyższenie stanu wód w rzekach.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował „Ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry”:

- Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

RW60001712769 - Stara Struga - W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

RW600017127569 - Skoroszycki Potok - W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

RW600017127449 - Cielnica od źródła do Korzkwi - Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe

postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

- Jednolite Części Wód Podziemnych nr 109 - Głównym źródłem zasilania jest infiltracja opadów atmosferycznych. Struktury czwartorzędowe zasilane są bezpośrednio lub poprzez utwory słabo przepuszczalne w skali lokalnej. Krążenie wód w tym piętrze jest stosunkowo szybkie ze względu na duże spadki zwierciadła wód podziemnych.

2.1.5. Poziom edukacji

Opieka nad dziećmi do lat 3

W Gminie Pakosławice brak żłobków publicznych. Wychodząc naprzeciw potrzebom rodziców i opiekunów dzieci w wieku do lat 3, Gmina Pakosławice zamierza przystąpić do realizacji projektu mającego na celu uruchomienie i funkcjonowanie w kolejnych latach gminnego, publicznego żłobka.

Wychowanie szkolne i przedszkolne

Placówki, dla których Gmina Pakosławice jest organem prowadzącym:

1. Zespół Szkół w Prusinowicach – od 01.09.2021 r. pod nazwą Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Gminy Pakosławice.
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Goszowicach istniał do 31.08.2021 r., od 01.09.2021 r. szkoła i przedszkole wchodzące w skład ZSP Goszowice wchodzą w skład Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Gminy Pakosławice.

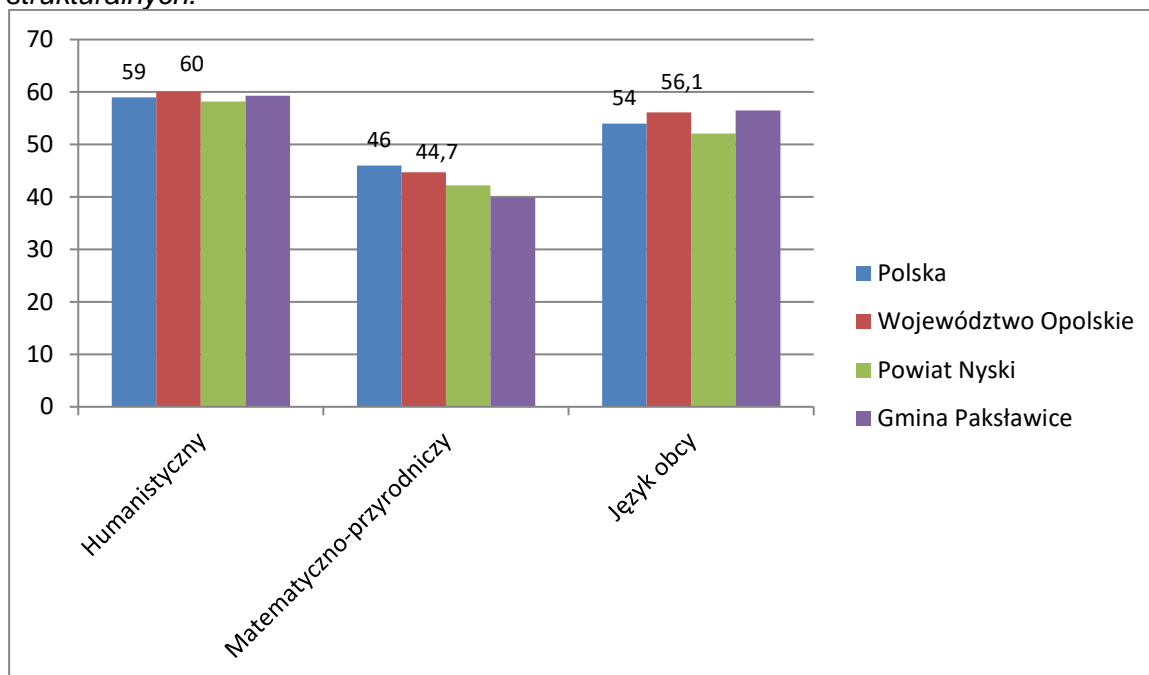
Placówki, dla których Gmina Pakosławice jest organem dotującym:

1. Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Nowakach.
2. Przedszkole Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Nowakach.

Do placówek wychowania przedszkolnego w Gminie Pakosławice uczęszczało 138 dzieci. Porównując ilość miejsc w przedszkolach w pozostałych jednostkach strukturalnych, w Gminie Pakosławice jest ich najmniej. W analizowanych jednostkach ilość dzieci w wieku przedszkolnym przypadająca na jedno miejsce przedstawia się najmniej korzystnie. Warto dodać, że dane przedstawione na wykresie poniżej dotyczą zarówno miejsc w placówkach publicznych (w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych) oraz niepublicznych (prywatnych).

Warunki lokalowe i organizacyjne w szkołach zapewniają możliwości korzystania z bibliotek, świetlic szkolnych oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych. Wszystkie szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe z dostępem do sieci internetowej, pomoce dydaktyczne oraz naukowe. Uczniowie Gminy Pakosławice osiągnęli wyniki z części humanistycznej, i językowej powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej natomiast poniżej średnie z części matematyczno-przyrodniczej.

Rysunek 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Pakosławice na tle innych jednostek strukturalnych.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

2.1.6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

Diagnoza potwierdza, że kluczowym czynnikiem kryzysu społecznego jest ubóstwo. Nie można go jednak traktować jako jeden czynnik wyodrębniony ze zjawisk społecznych. Sytuacja osób doświadczających ubóstwa jest bardzo złożona, a samo ubóstwo występuje z innymi problemami: społecznymi i ekonomicznymi, technicznymi, edukacyjnymi itd.

Ubóstwo jest tylko jednym z problemów obok bezdomności, osamotnienia, bezrobocia, załamania zdrowia oraz załamania poczucia własnej wartości, które mogą wzajemnie na siebie oddziaływać. Rozwiązując jeden problem można łatwo popaść w kolejne i dość szybko z osoby dobrze funkcjonującej i włączonej społecznie stać się osobą bezradną, nie umiejącą wyjść z nawarstwionych problemów o własnych siłach. Dlatego należy planować wszelkie działania rozwiązujące problemy społeczne w ramach procesu rewitalizacji Gminy Pakosławice.

2.2. Koncentracja pozostałych negatywnych zjawisk

Ustawa o rewitalizacji w art. 9 ust. 1 wskazuje iż obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (które omówiono dotychczas, w części 2.1 Diagnozy), można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

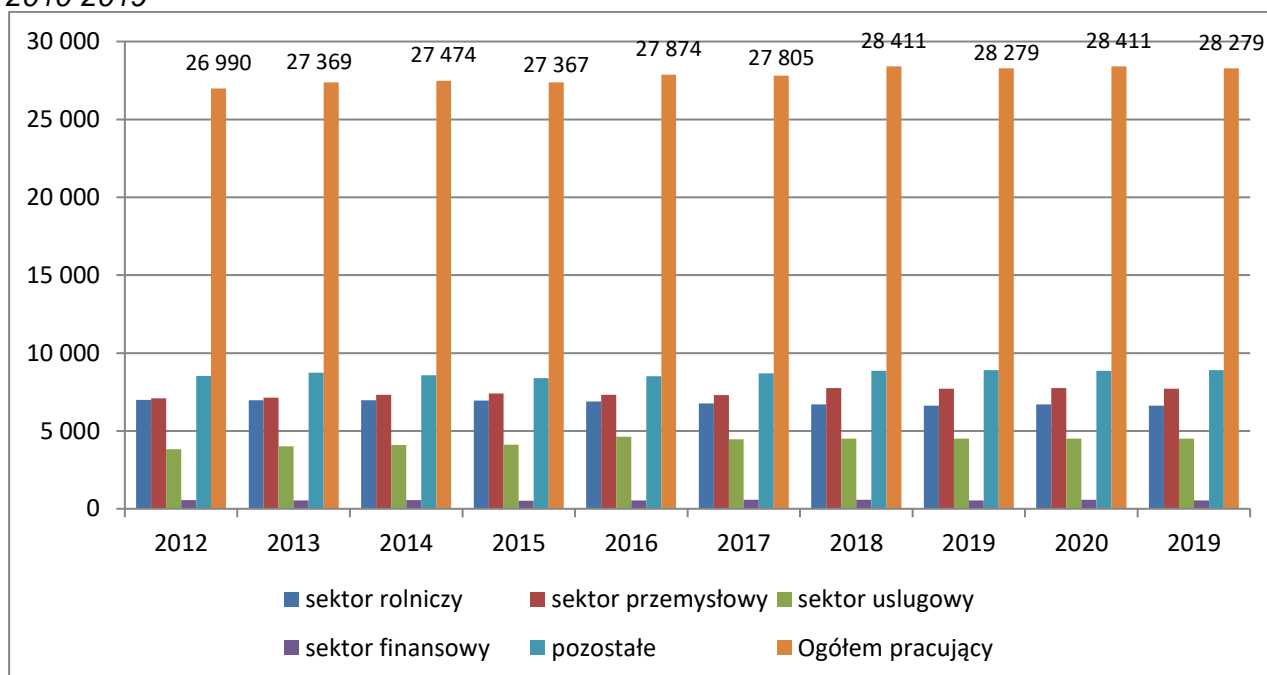
- gospodarczych (w szczególności: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw) lub
- środowiskowych (w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska) lub
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych) lub
- technicznych (w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефunkcjonowaniu rozwiązań technicznych

umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

2.2.1. Zjawiska gospodarcze

Wskaźnik bezrobocia w gminie Pakosławice w analizowanym okresie tak jak i pozostałych gminy był wyższy niż w województwie niższy a podobny jak w powiecie nyskim. Bezrobocie rejestrowane w gminie Pakosławice wynosiło w 2020 roku 10,0 % (11,6 % wśród kobiet i 8,6 % wśród mężczyzn). Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pakosławice 361 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 102 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -259. 23,4 % aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pakosławice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,3 % w przemyśle i budownictwie, a 15,9 % w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,9 % pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Rysunek 12. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Pakosławice w latach 2010-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela 4. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Pakosławice.

w sektorze publicznym:	Liczba podmiotów
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	11
- państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	9
w sektorze prywatnym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	263
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	53
- spółki prawa handlowego	14
- spółki z udziałem kapitału zagranicznego	1
- spółdzielnie	5
- stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	12

Źródło www.stat.gov.pl

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Pakosławice w latach 2012-2022.

Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
2012	259	19	240
2013	269	16	253
2014	267	16	251
2015	259	16	243
2016	247	16	231
2017	246	14	232
2018	251	14	237
2019	261	14	247

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAWICE

2020	268	13	255
2021	267	11	256
2022	274	11	263

Źródło www.stat.gov.pl

W sektorze publicznym w 2021 roku zarejestrowano: 11 podmiotów (ok. 4 %), natomiast w sektorze prywatnym 263 (ok. 96 %).

Na terenie gminy do ewidencji działalności gospodarczej wpisana jest następująca ilość podmiotów gospodarczych w podziale na poszczególne sektory:

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie Gminy Pakosławice wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2021 r.

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2021 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	23
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	47
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F. Budownictwo	80
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	79
H. Transport, gospodarka magazynowa	19
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12
J. Informacja i komunikacja	4
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	33
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
P. Edukacja	11
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7
SiT. Pozostała działalność usługowa	25

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 7. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Pakosławice

Sołectwo	Osoby prowadzące działalność gospodarczą - osób	Wskaźnik ilości osób prowadzących działalność gospodarczą 10 osób	Punkty
Biechów	7	0,26	3
Bykowice	5	0,43	2
Goszowice	4	0,07	5
Korzekwice	5	0,39	2

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAWICE

Nowaki	12	0,44	2
Pakosławice	39	0,74	1
Prusinowice	32	0,48	2
Reńska Wieś	22	0,55	1
Rzymiany	2	0,15	4
Smolice	2	0,19	4
Strobice	10	0,64	1
Słupice	1	0,14	5
	Bardzo niski problem	1	
	Niski problem	2	
	Średni problem	3	
	Wysoki problem	4	
	Bardzo wysoki problem	5	

Na terenie Gminy Pakosławice nie stwierdza się negatywnych zjawisk gospodarczych w szczególności: niskiego stopnia przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

2.2.2. Zjawiska środowiskowe

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk środowiskowych należy w szczególności rozpatrzeć

- przekroczenie standardów jakości środowiska oraz
- obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Współcześnie coraz trudniej jest wskazać rejony, w których powietrze atmosferyczne byłoby całkowicie wolne od zanieczyszczeń.

Niepokojący jest wysoki poziom emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz ze środków transportu, gdzie zanieczyszczenia gazowe powstają w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Pakosławice są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
3. zanieczyszczenia napływające spoza terenu gminy, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru,
4. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu.

Gospodarka odpadami

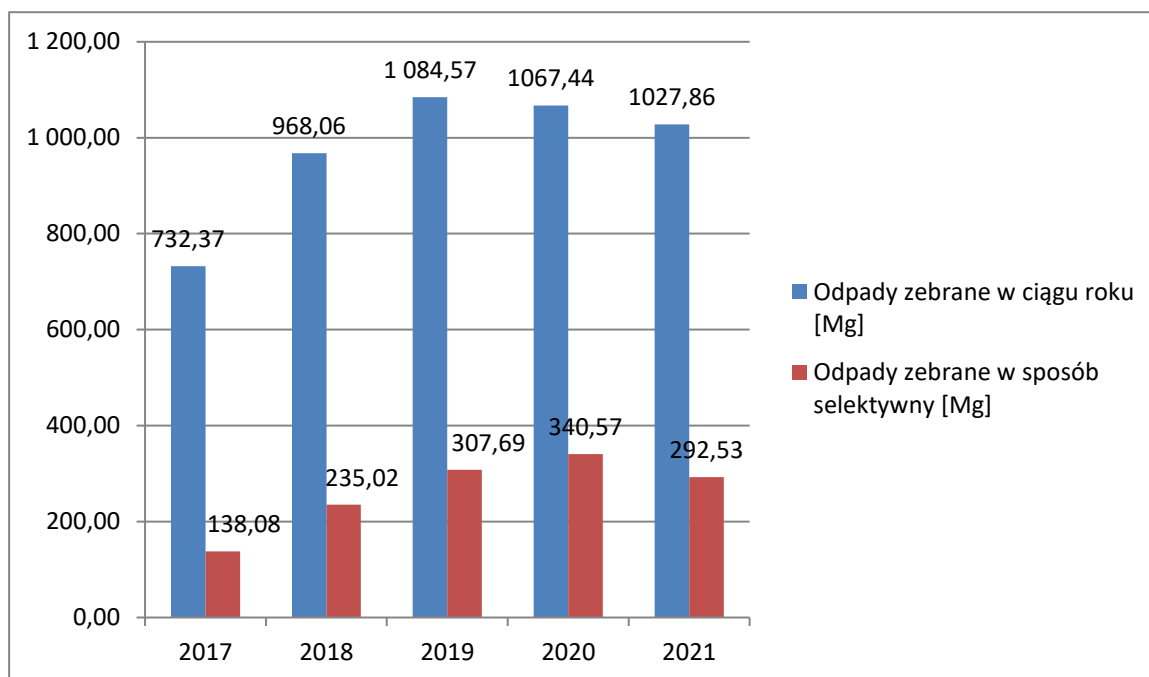
Gospodarowanie odpadami komunalnymi jest bardzo istotną kwestią, zarówno pod kątem jakości życia mieszkańców, jak i stanu środowiska przyrodniczego. Jest to także temat, który w najbliższym czasie może być jednym z największych wyzwań dla gminy. Najważniejszą kwestią może nie być wzrastająca liczba wytwarzanych odpadów komunalnych, ale sposób ich przetwarzania spełniający wymogi dyrektyw unijnych, jak i odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Średnio jeden mieszkaniec Gminy Pakosławice wytwarzał 296 kg odpadów w ciągu roku.

Analizując dostępne w GUS dane dotyczące selektywnej zbiórki odpadów, w 2021 roku gmina Pakosławice wypadła najmniej korzystnie na tle analizowanych jednostek.

Poziom selektywnie zbieranych odpadów komunalnych przez Gminę Pakosławice utrzymuje się od 2019 roku na jednym poziomie. Poziom recyklingu jest kwestią szczególnie ważną z uwagi na konieczność spełnienia wspomnianych już norm unijnych, które w 2021 roku powinny wynieść 50 %. Przy równoczesnej zmianie wzoru obliczania tego wskaźnika, osiągnięcie wymaganego poziomu powinno być osiągnięte.

Rysunek 13. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Pakosławice w latach 2017-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest. W czasie obróbki mechanicznej (np. kruszenie, cięcie itp.) następuje uwalnianie się włókien azbestowych do powietrza i zachodzi niebezpieczeństwo ich wchłaniania, dlatego też proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy.

Zasady bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest zostały przedstawione w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu 2009-2032”.

Tabela 8. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Gminy Pakosławice do końca 2022 roku

Gmina	Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Pakosławice [Mg]	Masa usuniętych wyrobów azbestowych do końca 2022 roku [Mg]	Pozostała ilość wyrobów azbestowych do usunięcia [Mg]
Pakosławice	566,487	140,802	425,685

Źródło: Informacje ze strony baza azbestowa.gov.pl

Tabela 9. Ilość odpadów zawierających azbest występujących na terenie Gminy Pakoślawice

Sołectwo	Ilość wyrobów zawierających azbest [Mg]	Wskaźnik - Ilość wyrobów zawierających azbest na 10 mieszkańców	Punkty
Biechów	14,63	0,53	1
Bykowice	14,77	1,28	3
Goszowice	11,83	0,20	1
Korzekwice	9,00	0,71	2
Nowaki	44,23	1,61	4
Pakoślawice	21,14	0,40	1
Prusinowice	50,99	0,76	2
Reńska Wieś	47,48	1,20	3
Rzymiany	26,21	1,93	5
Smolice	20,78	1,98	5
Strobice	17,28	1,11	3
Słupice	12,93	1,79	5
	Bardzo niski problem	1	
	Niski problem	2	
	Średni problem	3	
	Wysoki problem	4	
	Bardzo wysoki problem	5	

Na terenie całej Gminy Pakoślawice występują negatywne zjawiska środowiskowe w postaci niskiej emisji oraz występowania wyrobów zawierających azbest.

Zabytki

W tabeli poniżej przedstawiono zabytki występujące na terenie Gminy Pakoślawice z podziałem na obręb.

Tabela 10. Zabytki wg Narodowego Instytutu Dziedzictwa na terenie Gminy Pakoślawice

Sołectwo	Ilość zabytków [szt]	Wskaźnik - atrakcyjności na 10 mieszkańców	Punkty
Biechów	10	0,37	1
Bykowice	2	0,17	4
Goszowice	5	0,09	5
Korzekwice	6	0,47	1
Nowaki	10	0,36	1
Pakoślawice	3	0,06	5
Prusinowice	1	0,01	5
Reńska Wieś	1	0,02	5
Rzymiany	0	0	5
Smolice	4	0,38	1
Strobice	0	0	5
Słupice	1	0,14	4

	Bardzo wysoki	1	
	Wysoki	2	
	Średni	3	
	Niski	4	
	Bardzo niski	5	

2.2.3. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych należy przeanalizować w szczególności

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość,
- niedostosowanie rozwiązania urbanistyczne do zmieniających się funkcji obszaru,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej oraz
- niedobór lub niską jakość terenów publicznych.

2.2.3.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Obszar Gminy Pakosławice nie posiada uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej. Większość gminy jest zwodociągowana, z wodociągów korzysta 95 % mieszkańców.

Gmina nie posiada kanalizacji sanitarnej. W rejonach nie objętych zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi ścieki odprowadzane są indywidualnie do szczelnych lub chłonnych dołów. Generalnie – gospodarka ściekowa wymaga uporządkowania i nakładów inwestycyjnych ze względu na konieczność sanitacji całego obszaru Gminy.

Gmina nie jest wyposażona w sieć gazową.

Tabela 11. Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej [km] w Gminie Pakosławice w 2021 roku

Jednostka strukturalna	Długość sieci wodociągowej [km]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Długość sieci gazowej [km]	Ilość osób korzystającej z sieci wodociągowej
Gmina Pakosławice	53,7	0	0	3 256

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

2.2.3.2. Dostęp do podstawowych usług

Z usług publicznych korzystamy praktycznie każdego dnia. Najważniejsze z nich to edukacja, polityka społeczna, służba zdrowia, gospodarka odpadami, ale też szeroko rozumiana infrastruktura, zwłaszcza wodno-kanalizacyjna, drogowa czy transportowa. Jednak na terenie gminy można zaobserwować brak wielu podstawowych usług.

2.2.3.3. Poziom obsługi komunikacyjnej

Gmina Pakosławice przynależy administracyjnie do powiatu opolskiego, będącego częścią województwa opolskiego.

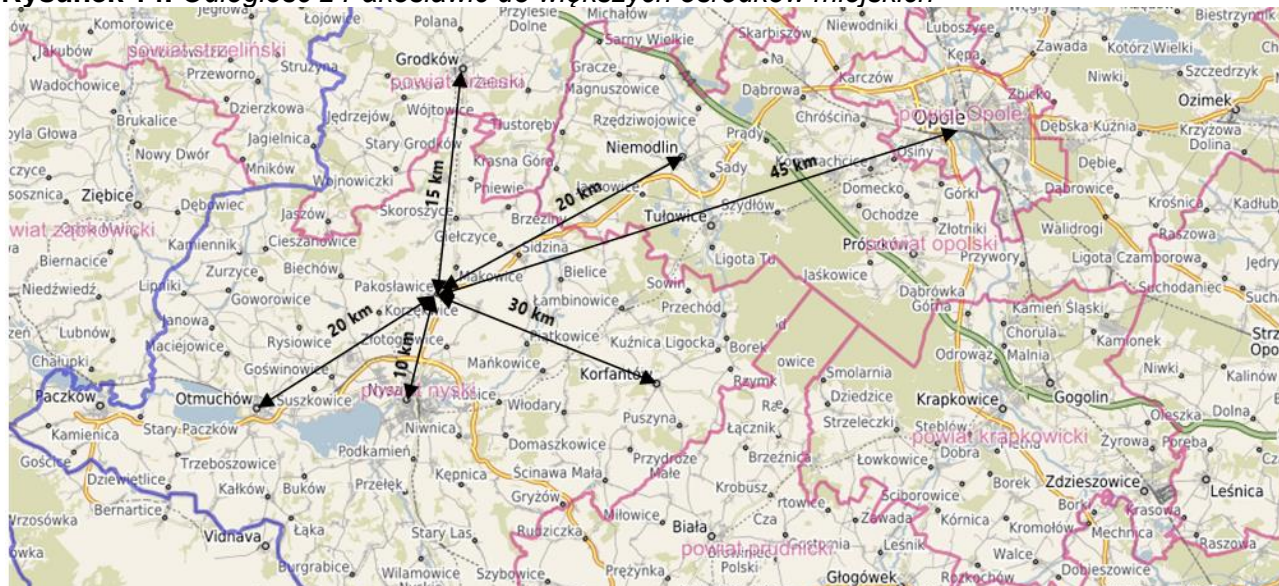
Gmina Pakosławice graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od północy z gminą Skoroszyce i gminą miejską Grodków,
- od wschodu z Gminą Łambinowice,
- od zachodu z gminą Kamiennik,

-od południa z gminą miejską Nysa.

Gmina Pakosławice znajduje się w następujących odległościach od większych ośrodków: Opola (45 km), Nysy (10 km), Otmuchowa (20 km), Korfantowa (30 km) oraz Grodkowa (15 km).

Rysunek 14. Odległość z Pakosławic do większych ośrodków miejskich

Źródło: <https://mapa.targeo.pl>

Położenie gminy jest dogodnie względem miasta powiatowego Nysa oraz z innymi większymi miastami jak Opole, Grodków, Korfantów, Otmuchów czy Niemodlin. Odległość jest niewielka a połączenie drogowe bardzo dobre.

Położenie komunikacyjne gminy Pakosławice w regionie jest korzystne. Sieć powiązań drogowych jest dobrze rozwinięta, tworzą ją drogi o zróżnicowanej randze:

- droga krajowa nr 46, relacji Kłodzk – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny. Droga przebiega przez województwa dolnośląskie, opolskie i śląskie. (odcinek długości 4,5 km w gminie Pakosławice),
- droga wojewódzka nr 401, relacji Brzeg - Grodków – Pakosławice. Trasa ta leży na obszarze województwa opolskiego i przebiega przez teren powiatów brzeskiego i nyskiego (odcinek długości 1,5 km w gminie Pakosławice),
- drogi powiatowe:
  - Nr 1601 O – Prusinowice-Biechów; długość 10,7 km,
  - Nr 1657 O – Jaszów-Karłowice Wielkie; długość 0,9 km,
  - Nr 1662 O – Słupice-Nowaki; długość 2,9 km,
  - Nr 1883 O – Nysa-Jaszów; długość 12,5 km,
  - Nr 1664 O – Śmiłowice-Radowice; długość 4,6 km,
  - Nr 1665 O – Radzikowice-Śmiłowice; długość 5,9 km,
  - Nr 1667 O – Reńska Wieś-Bykowice; długość 2,9 km,
  - Nr 1677 O – Nysa-Rogulice-Bykowice; długość 0,8 km,
  - Nr 1602 O – Złotogłowice-Prusinowice; długość 0,9 km.
- drogi gminne obejmujące drogi typu gospodarczego oraz ulice dojazdowe poza ciągami dróg powiatowych.

Wszystkie wsie w gminie posiadają bezpośrednie, wzajemne połączenia drogami publicznymi. Sieć gminnych dróg wewnętrznych gospodarczych – dojazdowych do pól i lasów wydaje się wystarczająca dla aktualnego stanu zagospodarowania obszaru Gminy Pakosławice.

Przez gminę Pakosławice przebiega linia kolejowa, dwutorowa, zelektryfikowana - Nr 288 relacji Nysa-Grodków-Brzeg z dwoma przystankami na terenie gminy w Pakosławicach i Bykowicach.

Połączenie realizowane jest przez Przewozy Regionalne. do następujących stacji końcowych:

- Nysa,
- Brzeg,
- Wrocław Główny,
- Kędzierzyn-Koźle.

3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UPROSZCZONEJ DIAGNOZY GMINY.

W odniesieniu do powyższej charakterystyki gminy, mającej na celu przedstawienie sytuacji w przekroju poszczególnych sfer, można przedstawić rozpoznane problemy w gminie oraz skalę ich rzeczywistego natężenia. Jest to istotne tło dla przeprowadzenia szczegółowych analiz w dalszej części programu, polegających na wskazaniu obszarów dotkniętych szczególnie niekorzystną sytuacją, w oparciu o zdiagnozowane problemy. W sferze demograficznej stwierdzono problem wzrastającego udziału osób starszych (w wieku poprodukcyjnym). W tym przypadku, zgodnie z powszechnymi prognozami należy spodziewać się postępującego przyrostu w kolejnych latach, dlatego problem ten wydaje się mieć szczególnie wysokie znaczenie. Szczególną grupę zagrożoną wykluczeniem społecznym stanowią osoby funkcjonujące w rodzinach objętych pomocą społeczną ze względu na niepełnosprawność. Są to osoby uzależnione od korzystania z pomocy społecznej, często nie radzące sobie z samodzielnym zaspokojeniem podstawowych potrzeb bytowych.

Istotne problemy dostrzeżono także w sferze środowiskowej. Na obszarze wiejskim gminy wynikają one w głównej mierze z powszechnej obecności wyrobów azbestowych, pokrywających znaczny udział budynków. Jest to problem, który może zagrażać zdrowiu mieszkańców. Wskutek mechanicznego uszkodzenia elementów budynku, zbudowanych z wyrobów zawierających azbest, w bardzo łatwy sposób może on przeniknąć do organizmu człowieka powodując w efekcie komplikacje zdrowotne. Na obszarze miasta stwierdzono problem związany z koncentracją gospodarstw domowych z nieefektywnymi źródłami ogrzewania. W wyniku powszechnego korzystania z pieców i kotłowni na węgiel, w sezonie jesienno-zimowym dochodzi do znacznego obniżania się jakości powietrza. Wynika ono przede wszystkim z obecności szkodliwego dla zdrowia ludzi benzoalfapirenu, który jest postrzegany jako silny czynnik kancerogenny.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAWICE

Tabela 12. Analiza wskaźników dla miejscowości Gminy Pakosławice.

Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny %	Wiek produkcyjny %	Wiek poprodukcyjny %	Wskaźnik ilości osób korzystających z pomocy społecznej -				Wskaźnik ilości osób prowadzących działalność gospodarczą 10 osób	Wskaźnik - Ilość wyrobów zawierających azbest na 10 mieszkańców	Wskaźnik - atrakcyjności na 10 mieszkańców	Punkty
				ubóstwo	bezrobocie	niepełnosprawność	alkoholizm				
Biechów	11,7	63,7	24,5	0,18	0,07	0,11	0,04	0,26	0,53	0,37	26
Bykowice	23,5	62,6	13,9	0	0	0,09	0	0,43	1,28	0,17	24
Goszowice	15,6	64,1	20,3	0,02	0,02	0,02	0,02	0,07	0,20	0,09	24
Korzekwice	22,0	67,7	10,2	0,47	0,31	0	0,08	0,39	0,71	0,47	32
Nowaki	15,7	61,3	23,0	0,04	0,07	0	0,04	0,44	1,61	0,36	22
Pakosławice	14,8	65,0	20,2	0,02	0,02	0,02	0	0,74	0,40	0,06	20
Prusinowice	14,8	61,2	24,0	0,12	0,03	0,09	0,01	0,48	0,76	0,01	21
Reńska Wieś	17,2	64,4	18,4	0,05	0,02	0,05	0,02	0,55	1,20	0,02	23
Rzymiany	11,8	64,7	23,5	0,15	0	0,07	0	0,15	1,93	0	30
Smolice	7,6	68,6	23,8	0,19	0,09	0,09	0	0,19	1,98	0,38	29
Strobice	14,7	66,7	18,6	0	0,06	0,06	0	0,64	1,11	0	25
Słupice	13,9	58,3	27,8	0	0	0	0	0,14	1,79	0,14	26
1	Bardzo niski problem										
2	Niski problem										
3	Średni problem										
4	Wysoki problem										
5	Bardzo wysoki problem										

Źródło: Opracowanie własne

5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Na podstawie zebranych informacji wyznaczono obszary będące w stanie kryzysowym z powodu występowania negatywnych zjawisk nie tylko społecznych oraz również gospodarczych, przestrzennych oraz technicznych. Obszar zdegradowany został podzielony na cztery podobszary, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic.

Powyżej przedstawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Pakosławice. Przyjęta forma prezentacji danych umożliwi ich łatwe porównanie i analizę bazującą na wartościach wskaźników.

W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w ustawie,

„Art. 10. 1. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

2. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.”

kryteria społeczne traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego. Analiza czynników społecznych determinujących konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że terenem szczególnie problemowym, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne i występuje zagrożenie ich nasilania i rozprzestrzeniania się są miejscowości gminy Pakosławice.

Dodatkowymi elementami, które wzięto pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Przeprowadzona analiza ujawniła zasadnicze problemy, jakimi dotknięte są poszczególne obszary gminy Pakosławice. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, aby proces rewitalizacji mógł okazać się skuteczny.

Wyznaczono dwanaście podobszarów zdegradowanych i podobszarów rewitalizacji: Spiny, Słupice, teren jeziora Kozakrzew, Biechów, Smolice, Nowaki, Korzekwice, Śmiłowice-Goszowice-Franków, Bykowice, Reńska Wieś-Pakosławice, Strobice i Prusnowice.

4. OBSZAR REWITALIZACJI OBJĘTY PROGRAMEM

Art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

Z uwagi na przekroczenie udziałów wyznaczonego obszaru zdegradowanego dokonano wyboru obszaru rewitalizacji, kierując się w pierwszej kolejności wyborem jednostek/miejscowości z największym natężeniem sytuacji kryzysowej (rozumianej jako największa liczba zdiagnozowanych problemów, mierzonych wskaźnikami). Wobec czego do obszaru rewitalizacji wyznaczono tereny zgodnie z poniższą tabelą. W tabeli wyznaczono nr działek objętych rewitalizacją a na mapach zaznaczono tereny rewitalizacji.

Tabela 13. Tereny wyznaczone do rewitalizacji na terenie Gminy Pakosławice

Obręb	Nr działek objęte rewitalizacją
Rzymiany	169, 171/1, 171/2, 172/1, 173, 199/5
Goszowice	49, 119, 343/270, 343/273, 343/288, 343/289, 343/301, 345, 410
Biechów	1, 3/3, 39/5, 101/2
Słupice	23, 28, 48/4, 52, 88/2, 88/5, 88/6, 175/5, 175/10
Smolice	93
Korzękowice	146, 149, 150, 154
Bykowice	247/1, 247/3, 247/6
Reńska Wieś	204, 211, 365, 439/5
Pakosławice	172/2, 249, 250, 260/1, 275/2, 275/4
Reńska Wieś	190/3
Strobice	148/2, 149
Prusinowice	164, 169/1, 169/2, 192/1, 458, 711/1

Tabela 14. Powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz ilość ludności zamieszkująca dany obszar na terenie Gminy Pakosławice

Obszar przewidziany do rewitalizacji	Nr działki	Powierzchnia obszarów rewitalizacji		ilość ludności zamieszkująca dany obszar	
		Pow.		Osoby	
		ha	%	osób	%
Gmina Pakosławice		21,9481	0,3	62	1,8
Rzymiany					
Rzymiany		0,8676		5	

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAWICE

Świetlica wiejska	199/5	0,0670		5	
Park	169	0,0132			
	171/1	0,5717			
	171/2	0,1035			
	172/1	0,0975			
	173	0,0147			
Goszowice					
Goszowice		7,0619		16	
Świetlica wiejska	410	0,1417		5	
Chodnik przy drodze powiatowej	119	3,0695			
Park	343/270	1,2179			
Budynek szkoły	49	1,2824		6	
Przedszkole	343/301	0,3024		5	
Hydroforownia	343/288	0,3235			
	343/289	0,1049			
Droga	343/273	0,0859			
	345	0,5337			
Biechów					
Biechów		1,2812		5	
Świetlica wiejska	39/5	0,0561		5	
Chodnik w stronę osiedla wraz z przyległym terenem	101/2	0,2304			
Tereny zielone	1	0,4664			
Teren przy drodze	3/3	0,5283			
Słupice					
Słupice		2,5800		5	
Droga na SUW	52	0,2531			
SUW	48/4	0,1824			
Tereny przy jeziorze Kozakrzew	175/6	0,0179			
	175/5	0,5341			
	175/10	1,1600			
Droga do osiedla	23	0,0674			
	28	0,1910			
Świetlica wiejska	88/6	0,1433		5	
	88/5	0,0173			
	88/2	0,0135			
Nowaki					
Nowaki		0,6199		5	
Boisko za szkołą	360/9	0,3181			
Szkoła	347/2	0,0914		5	
OSP + świetlica	366/3	0,1035			
Działki nad jeziorem	445/2	0,1069			
Smolice					
Smolice		0,1861		5	
Świetlica wiejska	93	0,1861		5	
Korzekwice					
Korzekwice		0,7307		0	
Plac przy świetlicy	150	0,0887			
	146	0,1151			
	149	0,0157			
SUW	154	0,5112			
Bykowice					
Bykowice		0,5378		5	
Świetlica wiejska	247/3	0,0585		5	
Plac rekreacyjny	247/1	0,0874			
	247/6	0,3919			
Reńska Wieś					
Reńska Wieś		4,3638		6	

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAWICE

Boisko	204	1,2100			
Szkoła	190/3	1,9900		6	
Droga od strony cmentarza	211	0,3256			
Daraczysko	365	0,4155			
SUW	439/5	0,4227			
Pakosławice					
Pakosławice		1,0813		0	
Szlak Jakubowy	172/2	0,4179			
Droga na Szlak Jakubowy	249	0,3471			
	250	0,1134			
OSP	260/1	0,1447			
Biblioteka	275/4	0,0257			
	275/2	0,0325			
Strobice					
Strobice		0,1770		5	
Świetlica wiejska	149	0,0120		5	
Teren przy świetlicy	148/2	0,1650			
Prusinowice					
Prusinowice		2,4608		5	
Boisko	458	1,2100			
Świetlica wiejska	169/1	0,0629			
	169/2	0,0406			
Park	192/1	0,8022			
OSP	711/1	0,0806			
Szkoła	164	0,2645		5	

Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi 21,9481 ha (co stanowi ok. 0,3% całkowitej powierzchni Gminy Pakosławice) oraz zamieszkuje je 62 osoby (co stanowi ok. 1,8% ogólnej liczby mieszkańców Gminy Pakosławice).

Mapę terenów przewidzianych do rewitalizacji w skali 1: 2500 oraz mapę terenów zdegradowanych w skali 1: 5000 zamieszczono w oddzielnym załączniku.